

Translation © Dipl.-Theol. Univ. Ján Krupa, 2026
Copyright © Verlag Herder GmbH, Freiburg im Breisgau 2023
Original Title: Philosophie für Kinder. Die großen Fragen des Lebens
Slovak edition: PRE LUMEN, n. o., Banská Bystrica 2026

ISBN 978-80-69191-02-0

Julia Knop

FILOZOFIA PRE DETI

S ilustráciami
od Meike Töpperwien

Velké
otázky
života

PRE LUMEN, n. o.

Ahoj!

Už si sa niekedy pýtal: Prečo vôbec svet existuje? Prečo je niečo krásne? Odkiaľ pochádza zlo? Čo znamená byť človekom? Existuje odpoveď na každú otázku? A čo vlastne je myšlienka? Takéto otázky sú špecialitou nás ľudí. Žasneme a pýtame sa, premýšľame a hľadáme odpovede. Trochu zložitejšie povedané: filozofujeme.

INFO: Slovo „filozofia“ znamená: láska k múdrosti. Filozof je priateľom múdrosti a veľkých otázok. Chcel by zistiť, čo sa skrýva za vecami. Pýta sa: Prečo je niečo tak a nie inak? Ak túto otázku považuješ za pútavú, aj ty sám si malý filozof a táto kniha je presne to, čo potrebuješ.

- Tu nájdeš rad veľkých otázok, nad ktorými môžeš premýšľať, a rôzne odpovede, ktoré našli ľudia z našej kultúry a nášho okolia. Niektoré z nich sú už veľmi staré. Iné pochádzajú z našej doby. Pri niektorých otázkach je dôležité poriadne popremýšľať. Iné sa dajú vyriešiť pozorovaním alebo pohľadom veriaceho človeka. Alebo kombináciou rôznych riešení. Skús to sám! Ale pozor! So zložitejšími otázkami je to tak: čím viac o nich premýšľaš, tým sú väčšie...

Veľa dôvtipu pri filozofovaní ti praje

Julia Kuop

Obsah

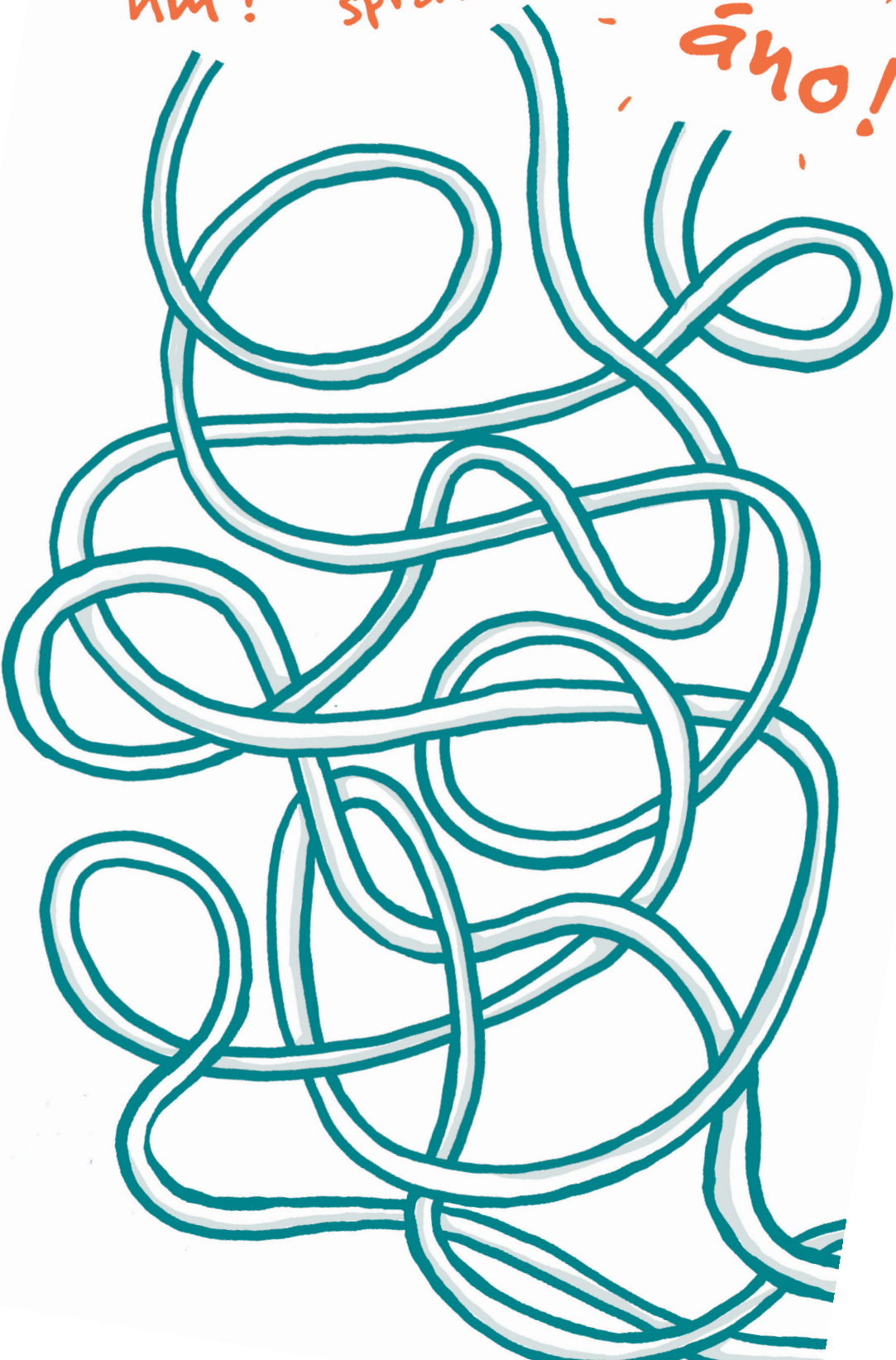
Ahoj!	6
Ako sa kladú správne otázky?	9
Kto som?	13
Čo je človek?	19
Sú ženy iné ako muži?	25
Láska	31
Odkiaľ pochádza svet?	35
Čo je život?	41
Prečo musíme zomrieť?	45
Prečo existujú rôzne náboženstvá?	51
Existuje Boh?	55
Existuje osud?	61
Odkiaľ pochádza zlo?	67
Čo je zlé svedomie?	73
Je to spravodlivé?	79
Prečo existujú zákony?	83
Slovo alebo skutočnosť, zdanie alebo bytie?	87
Správne alebo nesprávne?	93
Čo príde po smrti?	99
Ako dlho trvá večnosť?	105

hm?

správne...

áno!

AKO SA KLADÚ SPRÁVNE OTÁZKY?

Najprv sa musíme zaoberať samotnými otázkami: Ako vlastne sa kladú tie správne otázky? Lebo existujú aj nie veľmi múdre otázky, s ktorými sa nedostaneš ďalej. Ak chceš niečo pochopiť, mal/a by si najskôr zvážiť:

- Ktorá otázka mi pomôže ďalej?
- Aká cesta riešenia je tu vhodná?

Tu je niekoľko príkladov: Ak chceš vedieť, akou rýchlosťou ide auto, nepomôže ti fotografia, ale musíš tú rýchlosť vypočítať. Ak chceš pochopiť príbeh, musíš prečítať knihu, namiesto toho, aby si ju dal pod mikroskop. Ak chceš niekoho spoznať, nemal by si použiť encyklopédiu, ale porozprávať sa s ním a niečo spolu podniknúť.

Prečo existuje tak veľa vedcov?

... z toho istého dôvodu, z ktorého sú v škole rôzni učitelia a predmety. Je síce dobré vedieť trochu zo všetkého (preto sú v škole rôzne predmety), ale jeden človek nemôže vedieť všetko. Ľudia sa špecializujú, napríklad na matematiku, ak sú v nej obzvlášť nadaní, alebo na jazyky, ak dobre hovoria po anglicky alebo po francúzsky. Existuje toľko rôznych predmetov a bádateľov, pretože svet je taký komplikovaný. A pretože človek nemôže správne pochopiť nejakú vec, ak sa na ňu nepozera z rôznych uhlov pohľadu.

Info: Vedci pracujú väčšinou na univerzite. Je to škola po škole, preto sa jej hovorí aj „vysoká škola“. Aby sa človek špecializoval v určitom odbore alebo sa stal bádateľom, študuje tam. Učitelia na vysokej škole sú odborníci v určitom odbore. Odbory na univerzite sa nazývajú „fakulty“. Toto slovo pochádza z latinčiny a znamená: možnosť alebo schopnosť. Dalo by sa tiež povedať: uhol pohľadu, smer výskumu, spôsob skúmania sveta. „Univerzita“ znamená: celok. Myslí sa: celok fakúlt, teda všetkých smerov výskumu a uhlov pohľadu.

Ako sa prichádza k poznatkom?

Mnohí vedci skúmajú v oblastiach, v ktorých sa pomocou čísel, fotografií alebo výpočtov prináša dôkaz, ktorý nemožno vyvrátiť. To sú napríklad výsledky nejakého experimentu alebo nejakej analýzy. Odviedli dobrú prácu, ak ostatní dospejú k rovnakému výsledku a povedia: „Áno, to súhlasí.“

Iní vedci neskúmajú pomocou čísel, tabuliek alebo experimentov. Títo vedci sa zaoberajú myšlienkami. Skúmajú, ako rôzne ľudia vnímajú svet. Zistia, že niekto, kto žil pred 1500 rokmi, myslel inak ako my dnes. K tomu nepotrebuje laboratórium, ale knihy a písací stôl. Nazývame ich vedcami v oblasti humanitných vied. Premýšľajú čiastočne o tých istých veciach ako bádatelia zaoberajúci sa faktami. Ale kladú iné otázky. Ich najdôležitejšou otázkou nie je: „Súhlasí to?“, ale:

„Čo to znamená?“

Jeden spisovateľ píše: „Hory sme prekonali v okamihu“, ale potom sa dozvieme, že cesta trvala niekoľko týždňov a bola veľmi nebezpečná. Nieкто, kto hľadá dôkazy, by povedal: „Rozprávač klamal. Niekoľko týždňov nie je predsa okamih.“ Bádateľ myslenia sa pýta inak: Prečo to spisovateľ napísal? Čo to znamená? Bol hrdý na turistov a chcel ukázať, že sa nenechali odradiť nebezpečenstvami hôr? Alebo bol po úspešnom návrate taký rád, že mu nebezpečná horská túra pripadala ako krátka prechádzka?

